

**TONEELGROEP
MAASTRICHT**

EEN MEEUW

EDUCATIEF PAKKET

EEN MEEUW

Geschikt voor leerlingen van de bovenbouw HAVO/VWO
Sluit aan bij de vakken CKV, Nederlands. Drama

INHOUD

Introductie, p. 3

Synopsis, p. 4

Video inleiding, p. 4

Opdracht 1: Can You Feel The Love Tonight (schrijfopdracht), p. 5

Opdracht 2: Zingeving (filosoferen), p. 6

Opdracht 3: Strak in het pak (kostuums ontwerpen), p. 7

Opdracht 4: Huisje, boompje... (decor ontwerpen), p. 8

Opdracht 5: Reflecteren, p. 9

BIJLAGEN

Handout 1: Samenvatting, p. 10

Handout 2: Een zomeravond, p. 11

Handout 3: Personagebeschrijvingen, p. 12

Handout 4: Interview met regisseur Michel Sluysmans, p. 13

Handout 5: Interview met decorontwerper Michiel Voet p. 14

INTRODUCTIE

Een meeuw is een bewerking van één van de bekendste stukken uit de toneelliteratuur: Anton Tsjechovs *De meeuw*.

Een meeuw is een ernstige komedie over on vervulde verlangens, knellende familiebanden, opvlammende generatieconflicten, de immer doortikkende tijd en vooral: heel veel liefdesverdriet. *Een meeuw* bevraagt kunstenaars en hun verhouding tot het ware leven en gaat over die ene universele vraag waar de mens sinds Adam en Eva maar geen antwoord op weet te formuleren: Hoe geven we een zinloos bestaan betekenis?

Dit is één van de vragen die regisseur Michel Sluysmans onderzoekt tijdens het maken van deze toneelvoorstelling.

Dit educatieve pakket is bedoeld om leerlingen voor te bereiden op het zien van de voorstelling *Een meeuw*. Het pakket bevat achtergrondinformatie waarmee de leerlingen actief aan de slag gaan. De oefeningen zorgen ervoor dat leerlingen kennis maken met de thema's uit het stuk, binnen een context die dicht bij de leerlingen zelf staat. Daarnaast maken de leerlingen via oefeningen en interviews kennis met het vak theater maken.

Je kunt (één van) de opdrachten kiezen om uit te voeren in de les of de opdrachten als inspiratie gebruiken om zelf je les mee in te vullen.

Wanneer je vragen hebt of geïnteresseerd bent in extra activiteiten, aarzel dan niet om contact op te nemen met Eva Custers, via 043 350 30 48 of eva@toneelgroepmaastricht.nl

SYNOPSIS

Een meeuw speelt zich af in een theaterfamilie. Moeder Arkadina staat als actrice aan de top van haar roem, maar voelt de hete adem van de jongere generatie in haar nek. Ze heeft een relatie met de sterschrijver Trigorin, wiens talent kleiner is dan zijn bekendheid doet vermoeden. Arkadina's zoon Konstantin droomt van een carrière als toneelschrijver, zijn vriendinnetje Nina wil actrice worden. Alle personages hopen op een mooier leven. Vergeefs. Want dromen van een ander leven is altijd mooier dan dat leven zelf.

VIDEO INLEIDING

De makers van *Een meeuw* vertellen je in de video inleiding over waar het stuk over gaat, en hoe ze de voorstelling gemaakt hebben.

Je vindt de video inleiding op deze pagina: [Publiekswerking | Toneelgroep Maastricht](#)

OPDRACHT 1

CAN YOU FEEL THE LOVE TONIGHT

Schrijfopdracht + Enscenering
Vak/discipline: Filosofie, CKV, Drama, Nederlands
Tijd: 30 - 40 min.

Benodigdheden

Pen, Papier, Handout 2

Gebruik deze opdracht om de leerlingen zich in de betekenis van de tekst te laten verdiepen. De opdracht over enscenering helpt ook om leerlingen zich een scène eigen te laten maken.

Context

In de openingsscène van *Een meeuw* maken we meteen kennis met de onbeantwoorde liefdes-carroussel. Leraar Medvedenko ziet in de ongelukkige Masja zijn droomliefde. Dit is echter niet wederzijds.

Opdracht

1a Verdeel de leerlingen in duo's en deel Handout 2 uit. Laat de groepjes de scène op Handout 2 inkorten en herschrijven in hun eigen woorden (met extra aandacht voor de alinea van Medvedenko). Ze kunnen dit bijvoorbeeld doen door (hun eigen) dialect te gebruiken. Het gaat er niet om dat elke zin gebruikt wordt. De strekking van de onbeantwoorde liefde moet echter gelijk blijven. Aan het eind van de oefening lezen de groepjes hun nieuwe teksten aan elkaar voor.

1b

Enscenering: De manier waarop het geheel van de voorstelling wordt opgevoerd en in beeld wordt gebracht; hoe een bestaande toneeltekst door het spel van acteurs-zangers, decor, speeltijd, kostumering, belichting, muziek, enz. gerealiseerd wordt.

Laat de leerlingen nadenken over hoe ze deze scène zouden ensceneren.

- Ze mogen een eigen locatie bedenken waar deze dialoog zich afspeelt en deze terug laten komen in de tekst.
- Welke zinnen richten de acteurs naar het publiek, en welke zinnen richten ze naar elkaar?
Aan het eind van de oefening laten de groepjes hun enscenering aan elkaar zien. Bespreek wat werkt, en wat niet werkt.

OPDRACHT 2 ZINGEVING

Discussie

Vak/discipline: CKV, Drama, Filosofie

Tijd: 10-20 minuten

Benodigdheden

Pen, Papier,

Deze opdracht helpt de leerlingen te reflecteren op de thematiek van stuk, en hier hun eigen mening over te formuleren.

Een belangrijke vraag die centraal staat in *Een meeuw* is hoe we betekenis geven aan een zinloos bestaan. De personages gaan hier allemaal op een andere manier mee om. Ken jij mensen in je omgeving die dezelfde dingen belangrijk vinden als de personages?

Arkadina leeft voor het acteren en vooral de **roem** en aandacht die ze daarmee krijgt.

Trigorin gaat het liefst vissen. Hij zoekt waarschijnlijk vooral **rust**.

Konstantin is druk bezig met zijn beginnend schrijverschap, het **vinden van een eigen stem** en het omverwerpen van tradities en gevestigde kunst.

Nina heeft een grote **ambitie** om actrice te worden. Ze zoekt liefde bij Trigorin, maar gebruikt hem ook om rollen te krijgen en om beroemd te worden.

Dokter Dorn heeft een **cynische kijk** op het leven en lijkt nergens meer zin in te vinden.

Medvedenko richt zich op het opvoeden en lesgeven van kinderen. Hij hoopt daarmee op een betere **toekomst**.

Masja en Polina zoeken vooral naar **liefde**: Masja is vergeefs verliefd op Konstantin en Polina op Dokter Dorn.

- Bespreek de verschillen en overeenkomsten tussen de personages en de mensen die jij zelf kent.
- Noem andere dingen die mensen belangrijk kunnen vinden in het leven.
- Wat vind jij zelf belangrijk in het leven? In hoeverre lijkt je daarin op één van de personages?
- Welk personage begrijp je het best en waarom?
- Denk je dat de personages hun zin of geluk ook vinden? Waarom wel of waarom niet?

OPDRACHT 3

STRAK IN HET PAK

Kostuums ontwerpen

Vak/discipline: CKV, Drama, Beeldende Vorming

Tijd: 15 – 40 minuten

Benodigdheden

Pen, papier, eventueel stiften en potloden, eventueel Handout 3

Gebruik deze opdracht om leerlingen te laten nadenken over de stilistische keuzes die gemaakt moeten worden bij het opvoeren van een stuk. De opdracht vraagt leerlingen na te denken over het belang van de kostuums en wat ze vertellen over de personages en hun plaats in het verhaal.

Opdracht

Geef je leerlingen de opdracht om kostuums voor Konstantin (de jonge beginnende schrijver) en Arkadina (de oudere, beroemde actrice) te ontwerpen. Laat ze hierbij onder andere nadenken over de tijd waarin ze het stukken willen laten afspelen, de karaktereigenschappen van de personages die gekleed moeten worden en binnen welke sfeer de kostuums moeten passen. De leerlingen kunnen de kostuums tekenen, of met woorden op papier omschrijven.

Laat de leerlingen naderhand over elkaars kostuums discussiëren. Welke associaties roepen ze op? Passen ze goed bij het stuk? Wat voor kostuums denken ze dat er in de voorstelling gebruikt zullen gaan worden?

OPDRACHT 4

HUISJE, BOOMPJE...

Decor ontwerpen

Vak/discipline: CKV, Drama, Beeldende Vorming

Tijd: 50 minuten

Benodigdheden

Schaar, papier, stiften/ kleurpotloden, eventueel een (schoenen)doos

Gebruik deze opdrachten om leerlingen te laten nadenken over de stilistische keuzes die gemaakt moeten worden bij het opvoeren van een stuk. De opdracht vraagt leerlingen na te denken over het belang van het decor en de ruimte op het podium waarop het stuk wordt opgevoerd.

Context

Het originele stuk werd geschreven in 1896 door Anton Tsjechov. Het verhaal speelt zich af op het platteland in Rusland, op het landgoed van een oude staatsman. De gasten komen uit de stad Moskou. Een meeuw van Toneelgroep Maastricht is een eigentijdse bewerking door Ilja Leonard Pfeijffer. Plaats en tijd zijn minder duidelijk aangegeven: de tegenstelling tussen stad en platteland wordt nog wel benoemd, maar er wordt bijna niet meer gesproken over Rusland of Moskou.

Decorontwerper Michiel Voet kreeg de opdracht om het decor geschikt te maken voor deze actuele versie van het stuk van Tsjechov. Regisseur Michel Sluysmans vroeg aan Michiel om 'leegte' vorm te geven, omdat de personages zich bovenal leeg voelen. Dit is een vreemde opdracht voor een decorontwerper, want hoe ontwerp je leegte?

Opdracht

Laat je leerlingen een idee maken voor het decor van *Een meeuw*. Laat ze hierbij rekening houden met de volgende vragen:

- In wat voor soort omgeving zou je het stuk plaats laten vinden? Binnen? Buiten?
- Hoe realistisch moet het decor worden?
- Wat voor mogelijkheden moet het decor bieden voor de acteurs om in te spelen?
- Hoe kun je ervoor zorgen dat de decorstukken op verschillende manieren gebruikt kunnen worden?

Als er tijd is, kunnen de leerlingen hun ontwerp uitwerken door een kleine, open kartonnen doos met de opening naar zich toe te keren. De zijden van de doos zijn de randen van het podium. Hierin kunnen ze hun ruimtelijk ontwerp maken.

OPDRACHT 5

REFLECTIEOPDRACHT

Vak/discipline: CKV, Drama, Filosofie, Beeldende Vorming

Tijd: 30 - 40 minuten

Benodigdheden

Papier, pen

Nadat je leerlingen de voorstelling gezien hebben, kun je deze opdracht gebruiken om ze op het stuk te laten reflecteren. Gebruik de opdracht om je leerlingen samen de verschillende disciplines die in het stuk samenkomen te laten analyseren.

Opdracht

Verdeel de klas in zes groepjes. Elk groepje maakt een *mind map* van een van de volgende onderdelen van het stuk:

- Het acteerwerk
- De kostuums
- Het decor
- De tekst
- De thema's in het stuk
- De muziek en het geluid

Ieder groepje doet het volgende:

- Beschrijf hoe jullie onderdeel terugkwam in het stuk;
- Beschrijf hoe je onderdeel samenhang met de andere disciplines in het stuk;
- Bespreek of je dit goed uitgewerkt vond. Was het effectief, of zou je het zelf anders doen?

Als ze klaar zijn, presteren de groepen hun bevindingen aan de anderen.

HANDOUT 1

SAMENVATTING

Het stuk speelt zich af in een theaterfamilie. Arkadina is een gevierd actrice op de top van haar roem en haalt haar bestaansrecht uit het spelen van grote rollen. Ze leeft voor haar carrière en voelt de adem van de jongere generatie in haar nek. Zij heeft een relatie met de eveneens succesvolle Trigorin; sterschrijver, celebrity, altijd het opschrijfboekje in de aanslag, maar kampend met een laag zelfbeeld. Zijn relatie met het schrijverschap en zijn roem is complex. Hij vindt zichzelf niet goed, ondanks alle lof waarmee hij wordt overladen. Konstantin, Arkadina's zoon, is zijn tegenpool. Hij staat aan het begin van zijn schrijverscarrière en vindt het werk van zijn moeder en Trigorin maar burgerlijk en ouderwets. Hij schreeuwt om nieuwe vormen. Zijn vriendinnetje Nina is dan weer een groot bewonderaar van Arkadina en Trigorin. Zij droomt ervan ooit een carrière te hebben als Arkadina en wordt tot overmaat van ramp voor Konstantin ook nog eens verliefd op Trigorin. De gemoedsbewegingen van deze wankelmoedige levenskunstenaars worden verbaasd gadeslagen door hun omgeving die de handen vol heeft aan het echte leven. De depressieve Masja, die een onbereikbare liefde koestert voor Konstantin en verder tot niks komt in het leven. Haar moeder Polina, die het landgoed bestiert, die haar dochter onder haar ogen ziet wegwijnen, en ondertussen kampt met een onbeantwoorde liefde richting de dokter. De leraar Medvedenko, die financieel met moeite de eindjes aan elkaar kan knopen en in de ongelukkige Masja het object ziet van zijn destructieve liefde. En de oude dokter Dorn, wiens zinloos lot het is al die ongelukkige levens die hij om zich heen ziet steeds maar weer te helpen oplappen. De zinloosheid van zijn bestaan heeft hem aan de drank gebracht en al die pijn van al die liefdes om hem heen heeft hem doen besluiten de liefde af te zweren. Dat zijn de personages die het stuk bevolken; 4 mannen en 4 vrouwen verdeeld over 3 generaties.

HANDOUT 2 EEN ZOMERAVOND

Fragment uit de eerste scène:

MASJA

Ik weet waarom jij ongelukkig bent.

MEDVEDENKO

Ja. Ik weet dat jij dat weet.

MASJA

Maar ik niet op jou.

MEDVEDENKO

Ook dat weet ik.

MASJA

Ik kan het niet faken.

MEDVEDENKO

Ik zou dat niet eens willen.

MASJA

Nee.

MEDVEDENKO

En jij bent op jouw beurt ongelukkig omdat je verliefd bent op Konstantin.

MASJA

Heb het er maar niet over.

MEDVEDENKO

Oké.

MASJA

Dus.

MEDVEDENKO

Dus dan is de situatie wederom ten overvloedigst duidelijk gemaakt. Het zou het uitgangspunt kunnen zijn voor een tragisch toneelstuk, ware het niet dat we al tijden in hetzelfde uitgangspunt blijven hangen als in de groeven van een grijsgedraaid liefdesliedje en dat er geen schot in zit, alsof we als opgezette dieren gestold zijn tussen leven en dood, hetgeen een nogal statische tragedie zou opleveren naar de moderne smaak.

MASJA

Ik kan er ook niets aan doen.

MEDVEDENKO

Nee.

kucht

Laten we het daar althans maar op houden.

MASJA

Het is benauwd. Ik denk dat het vannacht gaat onwederen.

HANDOUT 3 PERSONAGEBESCHRIJVINGEN

Eerste generatie

Polina is de eigenaresse van het landgoed en is verliefd op de oude dokter Dorn.
Dorn is de oude en zeer gewaardeerde dokter.

Tweede generatie

Arkadina is een gevierd actrice, die stilletjes de glorie tijd aan zich voorbij ziet gaan. Voor haar is de roem en acteren haar hele leven. Ze is de moeder van Konstantin.

Trigorin is een bekende schrijver. Zijn roem is groter dan zijn talent. Hij is samen met Arkadina.

Derde generatie

Konstantin is de zoon van Arkadina. Hij experimenteert met theaterteksten schrijven. Hij is de klassieke schrijfstijl en theateropvoering beu en wil het publiek iets nieuws presenteren.

Masja is de dochter van Polina. Masja is hopeloos verliefd op Konstantin.

Nina is het vriendinnetje van Konstantin. Ze wil niets liever dan actrice worden en kijkt op tegen Arkadina en Trigorin.

Medvedenko is de leraar. Hij is verliefd op Masja.

HANDOUT 4

INTERVIEW MET REGISSEUR MICHEL SLUYSMANS

Michel Sluysmans is de regisseur van Een meeuw. Samen met Servé Hermans vormt hij de artistieke leiding van Toneelgroep Maastricht

Wat doe je eigenlijk als regisseur?

Het werk van een regisseur bestaat grofweg uit drie delen. Het eerste deel is artistiek. Ik bedenk welk stuk ik wil gaan maken, waarom ik dat wil gaan maken, en met wie ik dat wil doen. Het tweede is organiseren. Ik moet ervoor zorgen dat iedereen die aan een voorstelling meewerkt, en dat zijn veel mensen, op hetzelfde moment bij elkaar kan komen om te repeteren en te spelen. Tenslotte zorg ik er als regisseur voor dat iedereen het naar zijn zin heeft, en dat iedereen zich veilig voelt. Iedereen moet zich comfortabel voelen in het huis dat we samen aan het bouwen zijn.

Wat vind je het leukste aan je werk?

Het repeteren. Je creëert dan met z'n allen gedurende twee maanden letterlijk een speeltuin. We spelen toneel. Een kind speelt omdat het dat leuk vindt, en omdat het via spelen de wereld en zichzelf leert kennen. Acteurs doen dat ook. Zij leren door met elkaar te spelen en te praten het stuk en hun personages kennen. Het leuke daarin is dat je nooit precies van tevoren weet hoe het stuk eruit komt te zien.

HANDOUT 5

INTERVIEW MET DECORONTWERPER MICHEL VOET

Wat doe je als decorontwerper?

Als decorontwerper creëer ik de omgeving waarin het toneelstuk zich afspeelt. Ik begeleid het proces – samen met de regisseur – van het idee, het maken van de ontwerpen, het aansturen van de mensen die het decor gaan maken, tot hoe het op het podium staat en hoe de acteurs het gebruiken.

Hoe start zo'n proces?

Samen met regisseur Michel Sluysmans begin ik ongeveer een jaar voordat we de voorstelling gaan repeteren met het bedenken van het decor. In het geval van *Een meeuw* hebben we per bedrijf een nieuw toneelbeeld bedacht. Als het idee er eenmaal is, ga ik tekenen. Het decor wordt meestal gebouwd door een decoratelier. Bij *Een meeuw* maken we veel gebruik van doeken. Die ontwerp ik en worden gedrukt bij een bedrijf dat hierin gespecialiseerd is.

Waar moet je allemaal rekening mee houden bij het ontwerpen en bouwen van een decor?

Wat heel erg bepalend is voor hoe ik het maak, is dat de voorstelling zo'n veertig keer op verschillende locaties gespeeld wordt. Dat betekent dat wat je maakt zestig keer in en uit elkaar moet, en steeds opnieuw in en uit een vrachtwagen moet. Mensen moeten het kunnen tillen. Het moet mobiel zijn. Maar het moet ook stevig zijn: misschien moeten acteurs er wel op staan of klimmen.

Wat zou je voor advies willen geven aan jongeren die ook willen doen wat jij doet?

Vooral heel veel dingen maken. En gek zijn en doen, en met alles spelen wat je tegenkomt. Maak dingen kapot, en maak daar weer wat nieuws van. Durf te fantaseren en laat je daar niet van afleiden. Gewoon lekker doordromen.

**TONEELGROEP
MAASTRICHT**

EEN MEEUW

SPEELPERIODE: 3 MAART T/M 4 JUNI

TONEELGROEPMAASTRICHT.NL

Volg ons op social media

toneelgroep.maastricht

TgMaastricht

tgmaastricht